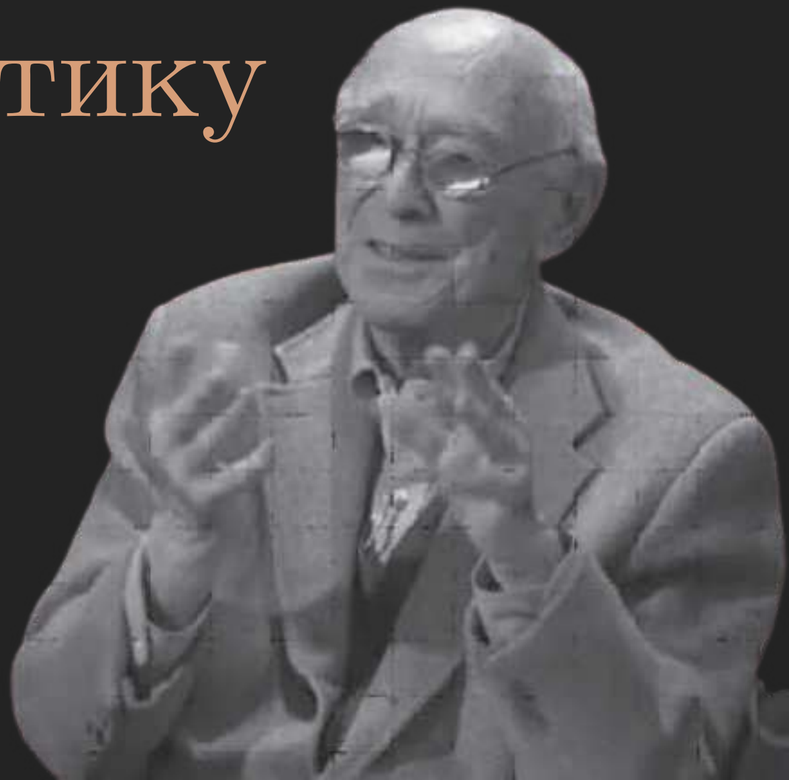
Психолінгвістика

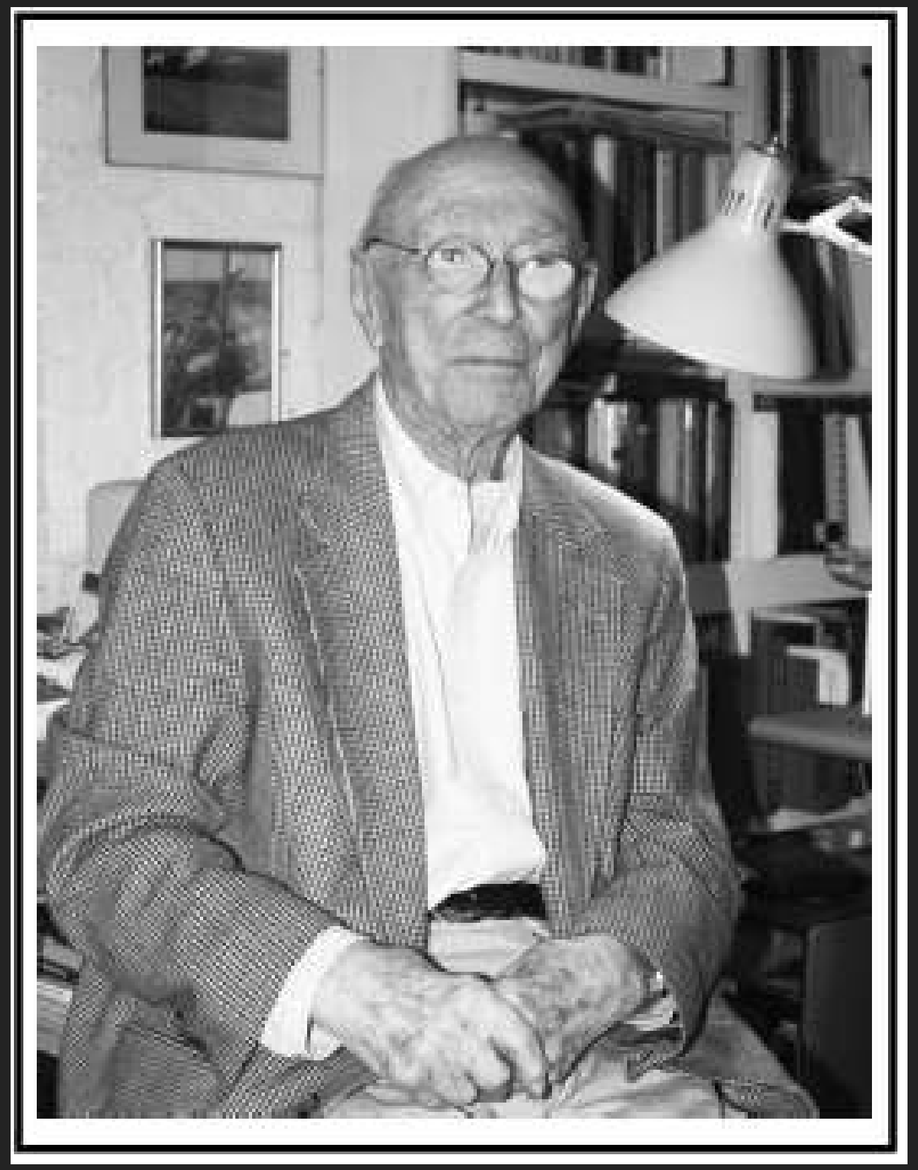
Джером Брунер та його внесок у психолінгвістику

Підготувала: студентка 2 курсу магістратури
Кондратенко Софія Віталіївна

Джером Сеймур Брунер

американський психолог й когнітивіст, чиї дослідження розвитку мовлення стали важливими для психолінгвістики.

Як людина сприймає інформацію?

Як формує поняття?

Що відбувається всередині людського розуму?

Брунер і когнітивна революція

Брунер став одним із провідних учасників так званої когнітивної революції — переходу психології до активного дослідження мислення та інших внутрішніх психічних процесів.

Як мислить?

Як запам'ятовує?

Як надає значення подіям?

ЯК ВОНА ОПАНОВУЄ МОВУ????

Соціально-інтеракціоністський підхід

Брунер наголошував: дитина засвоює мову не ізольовано, а у процесі взаємодії з іншими людьми.

МОВА — ЦЕ ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ ЗІ СВІТОМ ТА ІНШИМИ ЛЮДЬМИ.

LAD Хомського і LASS Брунера

01

Language Acquisition Device

Хомський наголошував на існуванні в людини вроджених механізмів, які роблять можливим засвоєння мови.

02

Language Acquisition Support System

Брунер не заперечував біологічних передумов мовлення. Він вважав, що природні здібності дитини потрібно підтримувати через соціальну взаємодію — спілкування з дорослими, гру та спільну діяльність.

LASS — це система соціальної взаємодії, яка допомагає дитині опановувати мову.

«Формати» — повторювані сценарії спілкування

Формат — це повторювана структура взаємодії між дорослим і дитиною.

Завдяки повторенням дитина поступово розуміє як відбувається спілкування: дорослий запитує — дитина реагує, потім дитина сама починає ставити запитання та використовувати мовлення.
Тому Брунер розглядав такі повторювані ситуації як своєрідні «тренажери» мовлення, у яких дитина поступово вчиться не лише словам, а й правилам спілкування.

Гра як лабораторія мовленнєвого розвитку

Гра «Ку-ку»
Дорослий ховає обличчя й запитує: «Де мама?», а потім відкривається: «Ось мама!».

Ціла комунікативна ситуація: вона чекає, реагує, взаємодіє з дорослим і поступово розуміє, як побудована ця взаємодія.

Гра — це не лише розвага, а природне середовище для розвитку комунікації та мовлення.

Scaffolding - «будівельне риштування»

Процес, під час якого дорослий структурує комунікацію з дитиною, допомагаючи їй висловити думку. Дорослий спочатку бере на себе більшу частину мовленнєвого навантаження, а в міру розвитку дитини поступово прибирає цю «підтримку».

Важливі моменти у мовленнєвому розвитку

Спільна увага

Дитина краще засвоює мову тоді, коли слова пов'язані з реальними предметами, діями та спільним досвідом.

Мова як дія

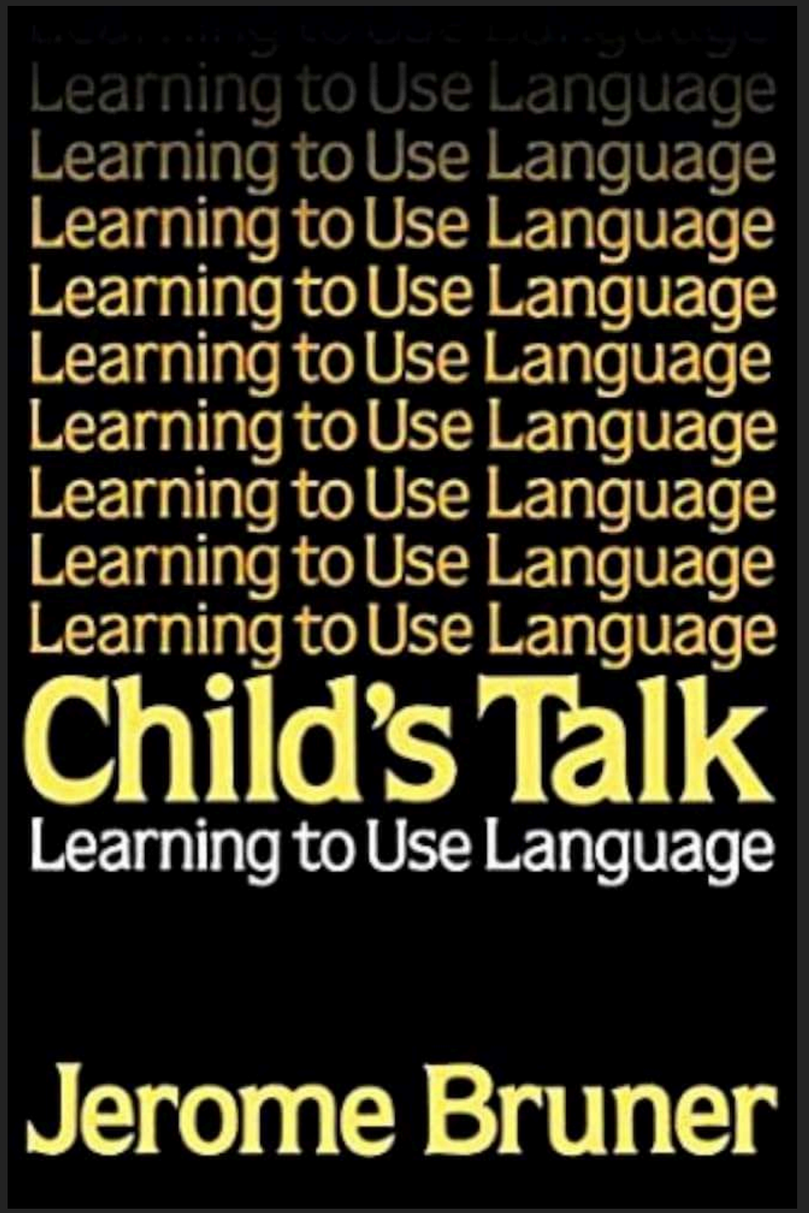
Мовлення має комунікативну мету. Дитина не просто накопичує словниковий запас — вона вчиться використовувати мову як інструмент взаємодії.

Child's Talk: Learning to Use Language

У ній Брунер аналізував, як дитина навчається не просто говорити, а використовувати мову у взаємодії.

Особливу увагу він приділяв:

1. взаємодії дорослого й дитини;
2. грі;
3. повторюваним форматам;
4. комунікативним ситуаціям;
5. підтримці дорослого;
6. переходу від передмовної комунікації до мовлення.

Інші ідеї Брунера, важливі для мовлення

01

Дієвий — enactive
Дитина пізнає через дію.

02

Образний — iconic
Дитина може представити предмет через образ.

03

Символічний — symbolic
Дитина використовує слово або інший символ.

Наратив і мова

На пізнішому етапі своєї наукової діяльності Брунер багато уваги приділяв наративу — історіям.
Він вважав, що людина використовує історії для того, щоб організовувати власний досвід і надавати йому значення.

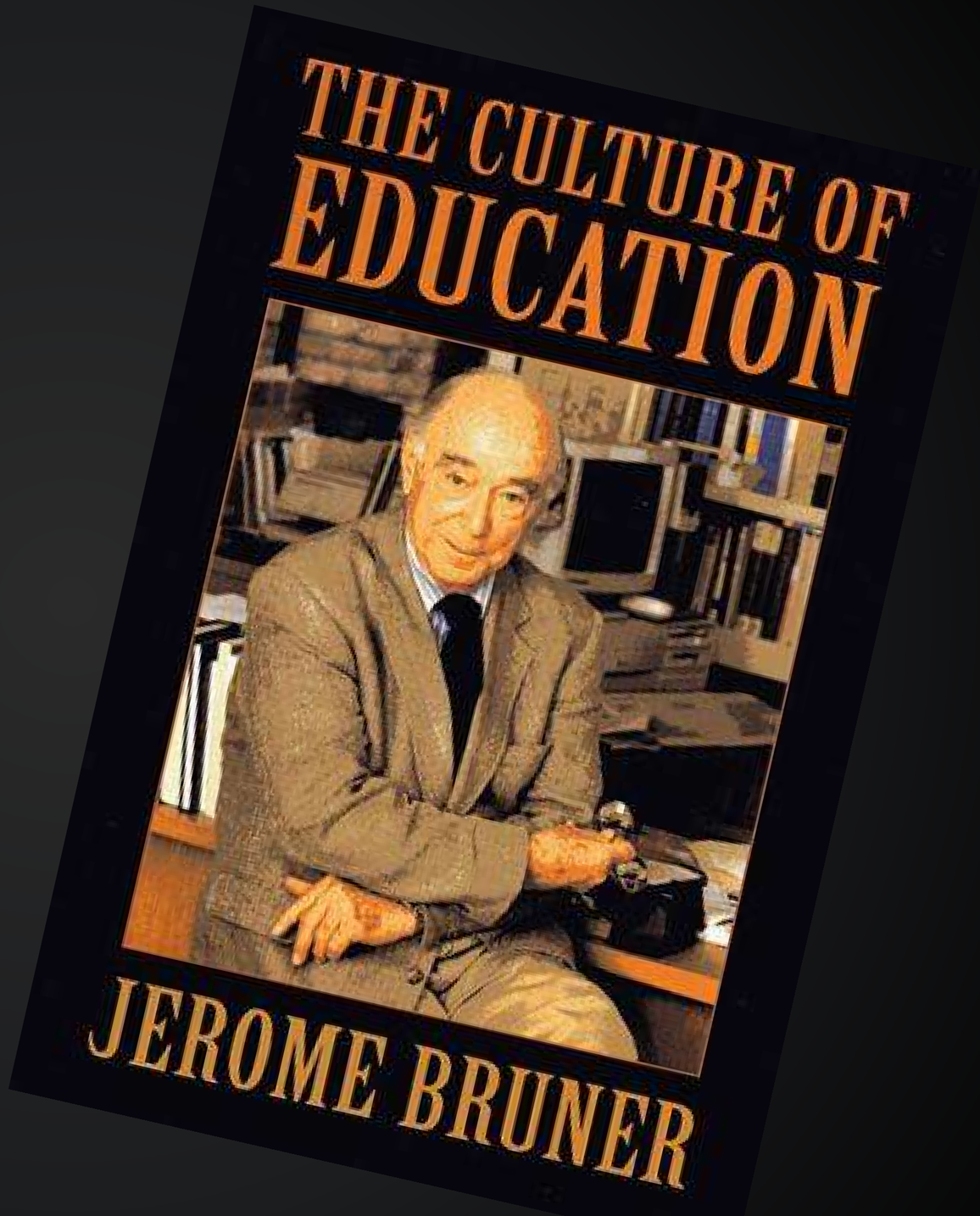
Саме тому ідеї Брунера мають значення для розвитку:

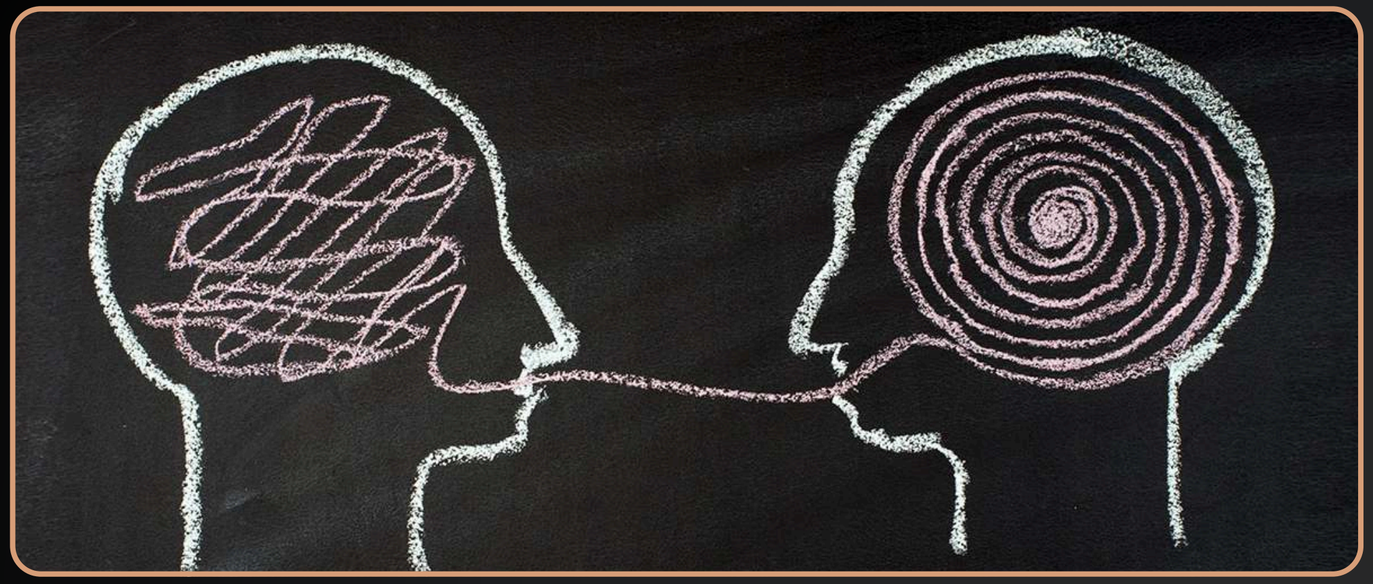
- зв'язного мовлення;
- переказу;
- розуміння тексту;
- побудови власних історій;

пояснення причин і наслідків.

Історична спадщина Брунера

1. когнітивну психологію;
2. психологію розвитку;
3. психолінгвістику;
4. педагогіку;
5. теорію навчання;
6. дослідження дитячого мовлення;
7. культурну психологію;
8. наративні дослідження.

Дитина найкраще опановує мову не тоді, коли просто слухає дорослого, а тоді, коли сама стає активним учасником спілкування.

Висновок

Отже, головний внесок Джерома Брунера у психолінгвістику полягає в тому, що він допоміг побачити соціальну природу мовленнєвого розвитку дитини.

Він не заперечував природних, біологічних передумов мовлення, але наголошував: для того, щоб дитина навчилася повноцінно користуватися мовою, їй необхідне живе спілкування з іншими людьми.

Його поняття LASS, форматів і scaffolding показують, що дорослий не просто передає дитині слова. Він створює своєрідне «середовище підтримки», у якому дитина поступово вчиться розуміти мову, використовувати її та ставати самостійним учасником спілкування.

ВЗАЄМОДІЯ → ГРА → СПІЛЬНА УВАГА → ПІДТРИМКА → МОВЛЕННЯ → САМОСТІЙНІСТЬ.

Дякую, що вислухали!

